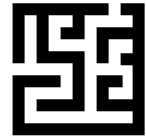

Osaan perustaidot, hahmotelma

Osaan perustaidot: lukutaito

Mekaaninen lukutaito

- vokaalit ja konsonantit, pitkä ja lyhyet äänteet
- tavut ja sanat
- sanan osat: sanapäätteet, yhdyssanat
- lauseet ja virkkeet, välimerkit
- virheettömyys
- nopeus

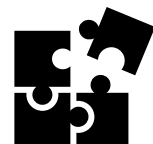

Luetun ymmärtäminen

- sanaston laajuus
- sanaluokat, sanan "laji" (+johdokset)
- sanapäätteet (verbipäätte, taivutuspäätte, johdospäätte, omistusliite, liitepartikkeli...) Pienelläkin päätteellä voi olla suuri ero merkityksessä!
- lauseenjäsenet, "sanan rooli"
- lauserakenne, lausetyypit
- teema, koheesio, kokonaisuuden ymmärtäminen
- tekstilajit, eri tieteenalojen tekstit

Visuaalinen lukutaito

- kuvat, symbolit, kartat, diagrammit, tilanteet
- kulttuurissidonnaisuus, konteksti
- sommittelu, lukusuunta

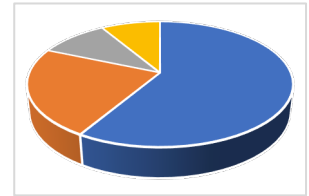
Lisäksi

- muisti
- yhdistämisen taito
- päättelyn taito

Osaan perustaidot: numerotaidot ja kieli

Osaan matematiikan kolme kieltä

1. Symbolikieli: $5 + 6 = 11$ $3 > 2$
2. Kuviokieli
3. Luonnollinen kieli: Laske lukujen viisi ja kuusi summa.

Luonnollinen kieli

Sanoja ja rakenteita

☐ passiivilause	☐ kuinka paljon, monta?
☐ konditionaali, <i>jos...niin</i>	☐ yhteensä, milloin?
☐ lauseenvastikkeita	☐ myöhemmin, aikaisemmin
☐ -va/-vä-partisiippeja	☐ enintään, vähintään
☐ mitä lisätään?	☐ jostakin, jonnekin
☐ mihin lisätään, mistä pois?	☐ kaksi, kahdeksan
☐ kumpi, kummalla?	☐ yksi, yhdeksän
☐ enemmän, vähemmän	☐ yhdeksällä, kahdeksalla
☐ suurempi, pienempi	☐ mahdollinen
☐ monelta, kuinka kauan?	☐ luku, luvusta, luvulla

Käskymuotoisia verbejä

☐ laske	☐ muuta
☐ ratkaise, päättele	☐ muodosta
☐ vertaa, tarkista	☐ keksi
☐ piirrä, alleviivaa	☐ ilmaise
☐ perustelee, kerro	☐ anna
☐ ympyröi, merkitse	☐ ota
☐ lisää	☐ laita
☐ vähennä	☐ tuo
☐ jaa	☐ täydennä
☐ kerro	☐ täytä
☐ ota pois	☐ siirrä
☐ mittaa, arvioi	

Tehtäviä

- Aikakäsitys → järjestys, lukusuora (ensin, sitten, sen jälkeen, samaan aikaan, lopuksi)
- Sijainti → koordinaatisto
- Luokittelu → geometria
- Ongelmanratkaisu → luetun ymmärtäminen

Osaan perustaidot: media- ja digitaidot

Tietokone	En vielä osaa	Osaan autettuna	Osaan!
Osaan avata ja sulkea koneen.			
Osaan kirjautua sisään koneelle.			
Osaan nimetä tietokoneen perusosat.			
Osaan kertoa, mitä osilla tehdään.			
Osaan verbit käynnistää, sulkea, painaa, klikata, skrollata, ladata, tallentaa, poistaa, tulostaa.			
Ymmärrän laitteiston ja ohjelmistojen eron.			

Internet	En vielä osaa	Osaan autettuna	Osaan!
Osaan avata internetin.			
Tunnistan internetosoitteen.			
Osaan kirjoittaa haun osoiteriville.			
Osaan kirjoittaa koko osoitteen osoiteriville.			
Ymmärrän internetosoitteen osien tarkoituksen.			
Osaan navigoida internetsivuston sisällä.			
Osaan etsiä tietoa sivuston sisällä.			
Ymmärrän internetin ja ohjelmistojen eron.			

Sovellukset	En vielä osaa	Osaan autettuna	Osaan!
Osaan käyttää sovelluksia hyödyksi opiskelussani.			
Osaan ladata medialaitteeseen opiskeluani hyödyttäviä sovelluksia.			
Osaan valita luotettavimman sovelluksen hakutuloksista.			
Ymmärrän sovelluksen ja internetin eron.			

Haku	En vielä osaa	Osaan autettuna	Osaan!
Osaan nimetä hakukoneen.			
Osaan kirjoittaa hakukoneen osoitteen osoiteriville.			
Ymmärrän osoiterivin ja hakukoneen hakupalkin eron.			
Osaan poimia etsittävästä asiasta tärkeät sanat hakuuni.			
Ymmärrän, että hakutulokset ovat linkkejä toisille sivustoille.			
Osaan valita hakutuloksista parhaiten hakuani vastaavan.			
Osaan hakea sivuston sisällä.			
Osaan tehdä kuvahaun.			
Osaan käyttää joitain hakuoperaattoreita.			

Multimedia	En vielä osaa	Osaan autettuna	Osaan!
Osaan nimetä videopalvelun.			
Osaan kuvata opiskeluuni liittyvän videon medialaitteella.			
Ymmärrän, missä ja mitä voin kuvata.			
Ymmärrän, että videopalveluun voi kuka tahansa ladata videoita.			
Osaan kertoa, millaisia videoita ei saa laittaa videopalveluun.			
Ymmärrän tekijänoikeuksien perusasiat.			
Osaan hakea opiskeluuni hyödyllisiä videoita.			
Osaan symbolit ja verbit käynnistää, tauottaa, pysäyttää, kelata eteenpäin, kelata taaksepäin, nauhoittaa, äänittää.			

Viestintä	En vielä osaa	Osaan autettuna	Osaan!
Osaan nimetä viestintävälineitä.			
Tunnistan sähköpostiosoitteen.			
Ymmärrän internetosoitteen ja sähköpostiosoitteen eron.			
Osaan kopioida sähköpostiosoitteen virheettömästi saajakenttään.			
Osaan aloittaa uuden sähköpostiviestin.			
Ymmärrän eri sähköpostikansioiden erot.			
Ymmärrän sanat <i>lähettäjä, vastaanottaja, kopio, piilokopio, aihe, otsikko, saapuneet, lähetetyt, liite, roskaposti</i> .			
Osaan liittää viestiin liitteen.			
Osaan aloittaa ja lopettaa viestin kohteliaasti.			
Osaan käyttää oppilaitokseni viestintäkanavaa.			
Osaan käyttää arkielämässäni tarvittavia viestintäkanavia.			

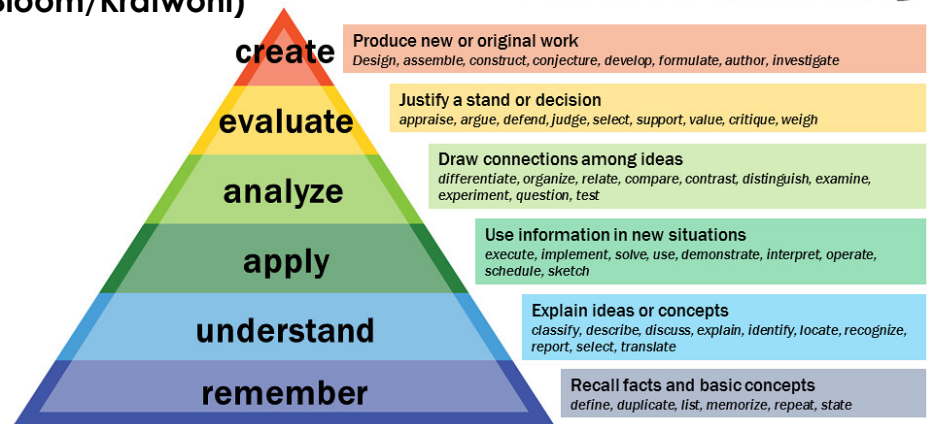
Tekstinkäsittely	En vielä osaa	Osaan autettuna	Osaan!
Osaan nimetä tekstinkäsittelyohjelman.			
Osaan avata uuden, tyhjän dokumentin.			
Löydän tallentamani dokumentin tiedostoista.			
Osaan avata uudelleen oman dokumenttini.			
Osaan käyttää vaihtonäppäintä ja kirjoittaa isoja kirjaimia ja välimerkkejä.			
Osaan kirjoittaa kappaleita ja käyttää välilyöntiä.			
Osaan vaihtaa riviä dokumentissa.			
Ymmärrän verbit <i>kirjoittaa, korjata, lisätä, vaihtaa, muotoilla, lihavoida, kursivoida, alleviivata, maalata, kopioida, liittää, tallentaa, tulostaa</i> .			
Osaan tallentaa dokumentin.			
Osaan tulostaa dokumentin.			
Osaan käyttää joitakin tekstinkäsittelyn erikoismuotoiluja.			

Osaan perustaidot: opiskelutaidot

Osaan oppimistekoja (Bloom/Kratwohl)

luoda uutta
arvioida
analysoida
soveltaa
ymmärtää
muistaa

Bloom's Taxonomy

 Vanderbilt University Center for Teaching

- luoda
- tehdä johtopäätös
- arvostella
- tulkita
- oikeuttaa
- mitata
- ennustaa
- suositella
- tehdä ero
- vakuuttaa
- arvioida
- kategorisoida
- kerätä
- yhdistää
- yleistää
- johtaa
- tehdä
- muokata
- suunnitella
- valmistaa
- ehdottaa
- järjestää uudelleen
- kerrata
- kirjoittaa uudelleen
- summata
- analysoida
- järjestää

- hajottaa osiinsa
- laskea
- luokitella
- verrata
- yhdistää
- asettaa vastakkain
- kritisoida
- kokeilla
- kyseenalaistaa
- testata
- soveltaa
- laskea
- muuttaa
- valita
- täydentää
- rakentaa
- kehittää
- ottaa käyttöön
- tuottaa
- suhteuttaa
- käyttää
- ymmärtää
- muuttaa
- puolustaa
- erotella
- keskustella
- selittää

- yleistää
- paikantaa
- ennustaa
- raportoida
- muotoilla uudelleen
- valita
- ratkaista
- kääntää
- muistaa
- järjestää
- kerätä
- määritellä
- kuvata
- löytää
- tunnistaa
- listata
- muistaa
- nimetä
- esittää
- lainata
- palauttaa mieleen
- toistaa
- näyttää
- kertoa

